

Een preek van J.C. Philpot: Overschot en gebrek

*Uitgesproken in de Zoar-Kapel, Great Alie Street, London op donderdagavond, 8 augustus 1844
overgenomen uit Tien predikaties deel 3*

“In alle smartelijke arbeid is overschot; maar het woord der lippen strekt alleen tot gebrek.” Spreuken 14:23

Op de dag, dat Adam het hem gegeven gebod ongehoorzaam was, en uit de gerechtigheid en onschuld viel, waarin hij geschapen werd, zei de HEERE tot hem, ‘het aardrijk zij vervloekt om uwentwil.’

Het aardrijk zou niet langer zijn vrucht voortbrengen, zoals het dit zou hebben gedaan, zonder inspanning en arbeid zijnentwege, wanneer de mens in de staat der rechtheid gebleven zou zijn. Doch als gevallen zondaar, was hij gedoemd zijn brood met smart en in het zweet zijns aanschijns te eten, totdat hij was weergekeerd tot het stof, waaruit hij genomen was. Slechts doornen en distelen zou het aardrijk nu voortbrengen, in plaats van die vruchten, welke het anders zou hebben gedragen. Maar in de voorzienigheid Gods is deze zelfde vloek gebleken een zegen te zijn. Vanuit een natuurlijk oogpunt beschouwd, zou er geen grotere verwoesting van de mens kunnen plaatshebben, dan wanneer men de arbeid en inspanning van zijn schouders zou nemen, en men hem een leven van luiheid en werkeloosheid zou geven. Juist de arbeid, waardoor hij gedoemd is zijn dagelijks brood te verdienen is een prikkel voor al zijn natuurlijke talenten; en zodoende vloeit ieder natuurlijk gerief, dat we bezitten en alle vooruitgang in de wetenschap en in de beschaving uit deze zelfde vloek voort, welke God het aardrijk heeft opgelegd. De mens, die zijn brood moest verdienen door zijn dagelijkse arbeid, werd door zijn eigen behoeften aangespoord die vindingen te doen en toe te passen, welke ons van het levenspeil der woestelingen hebben omhoog gebracht. Want van al de menselijke inwoners der aarde, is er niemand erger vernederd, niemand dieper weggezonden in de barbaarsheid, ongebondenheid en in de misdaad, dan diegenen in de warmere streken van de wereld, waar met weinig inspanning en arbeid, de aarde net genoeg vrucht voortbrengt, tot een zodanige onderhouding van de mens, als hem juist voor verhongering bewaart.

Salomo heeft ongetwijfeld enigszins gezinspeeld op dit natuurlijke feit, toen hij de woorden van de tekst schreef, want zijn Spreuken zijn niet alleen uitermate onschatbare lessen der Goddelijke Waarheid, maar ze bevatten ook bewonderenswaardig onderwijs in natuurlijke zaken. De wijste der mensen zijnde, zag hij het overschot, dat voortvloeide uit de dagelijkse en onophoudelijke arbeid, welke de handen van de mens moesten verrichten; en in de tekst, vormt het overschot, dat uit deze arbeid voortvloeit, een tegenstelling met het gebrek of de armoede, die altijd gepaard gaat met het ijdele woord der lippen.

Dit is dus de betekenis van de tekst, beschouwd vanuit een zedelijk en letterlijk gezichtspunt; en ik heb deze aldus verklaard, teneinde een vast fundament te leggen, waarop we een geestelijk bouwsel kunnen optrekken; want we moeten altijd in gedachten houden, dat in de zinnebeeldige Schriftgedeelten, de geestelijke vertolking altijd rust op en overeenstemt met de letterlijke vertolking. Als we deze regel loslaten, dan zullen we tot een menigte van ongerijmdheden vervallen, en volkomen afdwalen van de zin en mening des Heiligen Geestes.

Salomo ziet dus twee personen; de één een hard werkend en nijver mens, die voordeel trok uit zijn arbeid, omdat God het werk zijner handen, waardoor hij in het levensonderhoud voorzag van zichzelf en van zijn huisgezin, zegende. En dan, staande naast deze, merkte hij een luie, vadsige kerel op, die niet anders kon dan praten; die zich altijd beroemde op de wonderbaarlijke daden, welke hij voornemens was te verrichten; maar die nooit de spa of de schoffel ter hand nam om de grond te bewerken in overeenstemming met de oorspronkelijke vloek, welke erop rust, doch die maar rondkeek en praatte, terwijl de ander werkte. Met een vluchtige blik van zijn doordringend oog, zag de wijste der mensen het einde van een ieder — dat terwijl de één overschot vond in zijn arbeid, de ander terecht gedoemd was tot een leven van gebrek.

Dit is de letterlijke vertolking, het natuurlijke verband van de twee tekstgedeelten. Maar we kunnen er zeker van zijn, dat de Heilige Geest iets bedoelde, dat dieper gaat dan dit — wat meer dan een les in akkerbouw.

Zoals er dus een natuurlijke samenhang bestaat tussen de twee gedeelten, zo zullen we, als God me ertoe in staat stelt dit uit te werken, eveneens een geestelijke samenhang aantreffen; en opmerken, dat het in de genade, evenals in de voorzienigheid, een waarheid is; ‘in alle smartelijke arbeid is overschot, maar het

woord der lippen strekt alleen tot gebrek.' Laten we dan met Gods zegen vanavond er iets van mogen beschouwen wat geestelijke arbeid is, en welk nut erin ligt, en tevens aantonen, dat ijdel gepraat zonder deze arbeid alleen maar strekt tot armoede en verhongering.

Als de Heere een werk der genade in iemands hart aanvangt, dan neemt de arbeid in zijn ziel een aanvang; zijn gerust leven is ten einde, en de geestelijke arbeid vangt aan om al de dagen zijns levens voort te duren.

- I. De eerste arbeid, welke God een levendgemaakte ziel te doen geeft
- II. De arbeid om onze roeping en verkiezing vast te maken
- III. Het arbeiden onder een verzoeking
- IV. Het arbeiden onder een walgelijk, ongelovig hart
- V. Met de verzoeking al onze godsdienst weg te werpen en de Waarheid niet langer te belijden

I. Wat is dan grotendeels de eerste arbeid, welke God een levendgemaakte ziel te doen geeft? Of liever, wat is de eerste arbeid, waarmede zo iemand bezig is? Dit is arbeiden onder de wet; en in deze arbeid is overschot; want de Heilige Geest verklaart bij monde van Salomo, dat 'in alle arbeid overschot is.' Welnu, wat wil dit arbeiden onder de wet zeggen? Alvorens iemand geoefend kan worden met deze arbeid, moet hij door een Goddelijke ontdekking aan zijn consciëntie, iets kennen van de zuiverheid en van de geestelijkheid van die heilige wet, welke God geschonken heeft, als de bediening des oordeels en des doods. En niet zodra begint de ziel de zuiverheid en de geestelijkheid van de wet te zien en te ervaren, of de arbeid tot het vervullen van de wet begint. Doch de wet vervullen is een onmogelijke opgave voor een gevallen zondaar, wiens gehele natuur verdorven en vijandig is tegen God, en die vervreemd is van Hem; zodat hoe meer de zuiverheid en de geestelijkheid van de wet gezien en ervaren wordt in het licht en leven des Geestes, des te onmogelijker de ziel het vinden zal datgene te doen, hetwelk God geboden heeft. Dit wordt echter niet spoedig, noch op gemakkelijke wijze geleerd; en de Heere acht het grotendeels gepast, dat Zijn volk zwaar zou arbeiden onder de wet en dat soms wel erg zwaar, opdat er een duurzaam overschot zou mogen voortvloeien uit die arbeid, waarmede ze geoefend worden. Doch men moge wellicht vragen, welk overschot ligt er dan in deze arbeid? We antwoorden; veel in alle opzichten, maar voornamelijk in twee betekenissen; in de eerste plaats, dat door deze arbeid kennis verkregen wordt van de reinheid, geestelijkheid, rechtvaardigheid en heiligheid van het Goddelijk Wezen; en in de tweede plaats kennis van ons eigen ik, als gevallen zondaren voor Hem. Maar het overschot staat, algemeen gesproken, in verhouding tot de arbeid; hoe meer arbeid, des te groter het overschot; hoe minder arbeid, des te minder het overschot. Hoe meer de ziel dus werkt onder de wet om aan de eisen ervan te voldoen, des te meer gevoelt ze de last en de dienstbaarheid onder de wet; en hoe meer ze gerechtigheid zoekt voort te brengen om aan de eisen van de wet te voldoen, des te meer overschot ligt erin, omdat hierdoor een grondiger kennis wordt verkregen van de heilige deugden Gods, en van de geestelijkheid van die wet, welke de ziel, die hieronder verkeert, alleen maar veroordelen en vloeken kan. En is dit niet een les, die in hoge mate nuttig en onmisbaar is om te leren — de reinheid en de onkreukbare rechtvaardigheid van het Goddelijk Wezen, Zijn onuitsprekelijke heiligheid, Zijn gramschap en toorn tegen de zonde? Tenzij deze lessen met meer of minder kracht in iemands consciëntie geschreven zijn, is er geen mate van geveinsdheid, waarin hij niet kan wegzinken, noch is er een hoogte van vermetelheid, tot welke hij niet kan opklimmen. Maar als deze tuchtmeester de leerling onder de roede heeft vernederd, dan zal dit er zeer toe bijdragen om die vervloekte geveinsdheid, waarvan het hart vol is, te onderwerpen en te bedwingen, en om de wortel van die vermetelheid, welke satan altijd de ziel tracht in te blazen, een krachtige slag toe te brengen.

Doch door die arbeid verkrijgen we, zoals ik heb aangeduid nog een ander soort overschot. De ziel leert aldus haar algehele hulpeloosheid en verregaande onmacht, ten opzichte van alle geestelijk goed. Want totdat iemand iets leert van de reinheid en geestelijkheid van het Goddelijk Wezen, zoals geopenbaard in de heilige wet, zal hij nooit zijn eigen zondigheid, verderf en hulpeloosheid kennen.

Hoe leren we onze eigen hulpeloosheid van nature kennen? Doordat ons een taak wordt opgelegd, die we niet kunnen volbrengen. Wat beroemt zich niet menigeen op zijn bekwaamheden dit en dat te doen! Zet hem eraan; laat hem zijn krachten beproeven; zijn in gebreke blijven zal hem beter van zijn onbekwaamheid overtuigen, dan argumenten. Was het niet zo met de kinderen Israëls heel hun geschiedenis door? Leerden ze hun hulpeloosheid niet kennen door hun lasten en verdrukkingen? Zo ook, als de Heere spreekt, 'gij zult den Heere, uwen God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit

geheel uw verstand; en uwen naaste als uzelfven.' (Luk. 10 :27); legt Hij ons een onmogelijke taak op; maar we leren onze hulpeloosheid juist door de pogingen, aangewend om deze taak te vervullen. Daar echter al haar pogingen om die gerechtigheid voort te brengen mislukken; en daar ze belemmerd wordt in al haar pogingen; in het proberen deze zandheuvel te beklimmen, daarbij voortdurend terugglijdende, leert de ziel, zoals ze dit op geen andere wijze leren kan, haar algehele hulpeloosheid kennen ten opzichte van al hetgeen geestelijk goed is. Hierin ligt overschot, want wie heeft er behoefte aan hulp van buitenaf, vóór hij geen hulp meer heeft van binnenuit? Wie heeft er behoefte aan de kracht Gods, vóór hij de zwakheid van het schepsel kent?

In deze arbeid leert de ziel ook haar algehele verdorvenheid, haar volkomen verderf, en algehele ondergang kennen. Ligt hierin geen overschot? Laat niet-verwonde belijders spreken naar hun believen, onze eigen verdorvenheid niet te kennen betekent niets te kennen. Dit is de grote, de onmisbare voorbereiding des harten om de genade en de Waarheid te ontvangen; dit ligt aan de dorpel van de enge poort.

Wanneer we dit naast ons neerleggen, dan plaatsen we ons buiten de begrenzing van alle beloften en dan verkondigen we met luider stem, 'het Evangelie is niet voor mij; want Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren te zaligen, en ik weet nog niet of ik er één ben'.

Hoe vele statige schepen hebben bij gebrek aan deze ballast schipbreuk geleden; en zijn geworpen op de klippen van vermetelheid of wanhoop! Hoe velen zijn er verdronken in iedere dwaling en ketterij van deze tijd, uit gebrek aan een grondige bevinding, door het inwendig onderwijs des Geestes van de verdorvenheid en het bederf van hun gevallen natuur. Die het werk des Geestes in het hart hebben gesmaad, en die tenslotte in de openbare goddeloosheid zijn terechtgekomen! Zodat er overschot in deze arbeid ligt, ofschoon het pijnlijk is. Het overschot is dit, dat de ziel erdoor gegrond wordt in de kennis van haar eigen algehele ellende, schuld en verdorvenheid. En dit betekent een afdoende genezing van alle eigengerechte denkbeelden, aanmatigend vertrouwen en van alle letter-godsdienst, hoe gestreng of hoe minder gestreng deze ook naar de leer zijn moge. Ook opent dit een weg voor de ziel om alle vertroosting van het Evangelie te ontvangen.

In dit geval, evenals in andere gevallen 'strekt het woord der lippen alleen tot gebrek'. Iemand kan over zijn eigen verdorvenheid en slechtheid spreken vanuit een natuurlijke kennis eraan, en hij kan ervan overtuigd zijn, dat hij een zondaar is, door keer op keer regelrecht in de zonde te vallen. Maar hier is geen arbeid, hier wordt niet gekermd, noch gezocht, hier is geen beschuldigde consciëntie, geen droefheid van geest, geen roepen tot de Heere om verlossing. Het is niet anders dan alleen maar praten; en ledigheid en gebrek zal de uitwerking zijn van zulk ijdel gepraat.

Tenzij iemand de barensnood der zieleschuld heeft doorleefd, en door het werk des Geestes in zijn consciëntie geleerd heeft, dat hij een zondaar is, zullen alle begrippen, welke hij verstandelijk aangrijpt, en de woorden, die hij in de mond neemt, hem uiteindelijk ontbloot laten van die rijkdommen, welke de arme en nooddrufte uit Christus' volheid worden medegedeeld.

II. Doch voorts is er de arbeid om onze roeping en verkiezing vast te maken-, en we worden vermaand ons met alle ijver hierop toe te leggen; want 'dat doende zult gij nimmermeer struikelen'. (2 Petr. 1:10).

Het is verbazingwekkend hoe sommige mensen met het grootst denkbare gemak het leerstuk van de uitverkiezing kunnen aangrijpen. Sommige boeken, welke erover handelen komen hen in handen; O ze kunnen het alreeds bezien, voordat ze dit half hebben doorgelezen. Of misschien horen ze het een zekere predikant aan de hand van de Schrift vanaf de kansel aantonen; voordat ze de kerk verlaten, zijn ze er grondig van overtuigd, dat het waar is en springen ze in één beweging vanuit de laagste trap van de remonstrantse leer tot de verhevenste toppen van het Calvinisme. Zulke ontijdige geboorten brengen geen volgroeide mensen voort; zulk een paddestoelachtige groei doet geen eik of ceder verrijzen; zulk een drijven van Jehu zijn niet de wagens van het vrijwillig volk.

Om de uitverkiezing op de juiste wijze te leren, moet deze door de Geest Gods aan onze consciëntie bekrachtigd en verzegeld worden. Want de vermaning luidt niet om het leerstuk vast te maken; dat is vast genoeg; maar om uw eigen verkiezing vast te maken; dat wil zeggen, om deze vast te maken in uw consciëntie, en om tot vastigheid en fundering te komen in uw eigen hart door Goddelijk onderwijs en openbaarmaking, niet van de waarheid, louter als leerstuk der uitverkiezing (hetgeen als bekend mag worden verondersteld), maar van de waarheid van uw eigen verkiezing, de gezegende werkelijkheid, dat uw eigen

ziel besloten is in dat eeuwigdurende Verbond der genade en barmhartigheid. En de apostel gebiedt ons onszelf hierin te benaarstigen. Het is niet een zaak, die men in een dag verkrijgen kan; die lichtvaardig, haastiglijk en op gemakkelijke wijze moet geschieden; doch we moeten ons benaarstigen, alsof er erg veel ijver toe vereist was, om deze roeping en verkiezing vast te maken. Dit is dan ook een arbeid, waarmede het God gepast heeft geacht Zijn volk te oefenen. En als we niet heel wat arbeid hebben om onze roeping en verkiezing vast te maken, dan staat de kennis en het geloof van onze roeping en verkiezing op een zeer onbetrouwbaar fundament.

Eerst moeten we onze roeping vastmaken; en vaak gaat hiermede veel arbeid gepaard. We moeten ons wenden tot de eerste plaats, waar God met onze ziel begonnen is; tot de eerste uitgang naar God, waarmede we werden geoefend. We moeten de gevolgen en de vrucht beoordelen van de aanraking Gods van onze consciëntie met Zijn vinger. We moeten met onze bevinding tot de Schrift gaan, en onderzoeken of deze standhoudt naar het Woord der waarheid. We moeten tot een hartdoorzoekend God roepen, opdat we in deze belangrijke zaak niet bedrogen worden. We moeten geoefend worden met twijfel en vrees of deze roeping zeker, klaar en duidelijk was; of er aan de wortel van onze belijdenis niet de één of andere bedorven beweegreden lag; of deze belijdenis ons niet door mensen werd aangepreft, en of we niet met God begonnen zijn, alvorens Hij met ons. Ik geloof, dat velen van Gods kinderen misschien jarenlang met twijfel en vrees hebben te kampen (en u weet, dat dit geen aangename zaak is), en dat ze ellende en droefheid ervaren, omdat ze hun roeping niet kunnen vastmaken, nóch er volmaakt zeker van kunnen zijn, dat ze op een krachtige wijze door de Heere Zelf tot het leven en de zaligheid geroepen zijn.

We mogen ook wel geoefend worden omtrent deze zaak, want welk een ernstig woord is het, dat ‘velen geroepen zijn, maar weinigen uitverkoren’! En wie, die de bedrieglijkheid van het hart kent, heeft geen reden te vrezen, dat het hem bedriegen zal? Maar ‘in alle smartelijke arbeid’, zegt onze tekst, ‘is overschot’. En o, wat ligt er een overschot in het goed geoefend worden omtrent onze roeping!

Wat zijn de meeste belijders voldaan met hun roeping! Een kerk heeft ze als lidmaat aangenomen; wat kunnen ze nog meer wensen, zo denken ze. Een predikant legt hen de handen op, en noemt ze ‘broeder’ of ‘zuster’; welke andere blijk, zo denken ze, kan er nog nodig zijn? Ze hebben het een of ander ervaren onder een predikatie, dat wat indruk heeft nagelaten op hun gemoed; waaraan kan verder nog behoefte zijn? Nemen zij zich voor hun roeping vast te maken? Ze zijn gezonde Calvinisten, en soms worden hun gedachten nog gesterkt door een predikant te beluisteren, die de twijfel, en vrees, en de prediking der verdorvenheid weglaat, en die het volk vertelt, dat er niets zo eenvoudig is als de volle verzekerdheid des geloofs, en dat ze hierop allen aanspraak kunnen maken.

Wees daar zeker van, als iemand iedere lichtvaardige blijk aangaande zijn roeping kan aannemen; als hij niet bij ogenblikken omtrent de zaak geoefend wordt, tenminste, totdat hij wel-gefundeerd is in zijn ziel wat betreft de zekerheid ervan — wees er dan zeker van, dat zijn roeping, of liever de blijk ervan, op een zeer wankel fundament rust.

De duivel heeft hem nog niet heel erg beproefd, nóch heeft een walgelijk ongelovig hart hem erg gekweld, nóch hebben de verdorvenheden van zijn gevallen natuur zijn getuigenissen zwaar gebeukt. Ten opzichte van het eeuwige leven te rusten op een lichtvaardig fundament, en hierover nooit geoefend te worden, bewijst duidelijk, dat de roeping een natuurlijke zaak was, en dat deze niet uit genade voortvloeide; en dat een zodanige roeping thuishoort in de gelederen van die troep verraders, van wie gezegd wordt, dat ‘een bedrogen hart hen terzijde heeft afgeleid’. Maar als we de werkingen voelen van een walgelijk ongelovig hart, dat alles in twijfel trekt, als we geplaagd worden door veel twijfel en vrees, als we gekweld worden door wel duizend onzekerheden, als we gefolterd worden door wel duizend vurige pijlen van godslastering en ontucht, en ervaren, dat het ongeloof alles in twijfel trekt, van het bestaan van God tot Zijn getuigenis in onze consciëntie; als we al hetgeen de Heere gedaan heeft voor en na grondig onderzoeken, en wanneer al hetgeen er geschied is van het begin tot het einde, als door vuur beproefd wordt, dan garandeer ik u, dat er hier wat overschot zal zijn. Doch ‘in alle smartelijke arbeid is overschot’. En zal er hier dan geen overschot zijn? Wat snijdt het alle valse blijken af! Wat werpt het alle verrotte steunsels terneder! Wat zift dit het kaf en het stof weg der natuurlijke godsdienst! En o, wanneer de Heere Zichzelf openbaart, wanneer Hij Zijn verzoenend bloed toepast en tot de consciëntie spreekt, welk een overschot ligt er dan in de arbeid, welke de ziel heeft doorleefd om haar roeping en verkiezing vast te maken!

Waar vinden we, in het algemeen gesproken, het meeste leven in de ziel? Wie zijn de beste toehoorders in een gemeente? Wie zijn de ootmoedigste, de meest godvrezende, en de meest geregelde leden in een kerk? Zijn het niet degenen, die geoefend worden in hun ziel, die zwoegen en gebukt gaan onder een walgelijk, ongelovig hart, om hun roeping en verkiezing vast te maken. En wie kan er slapen onder een hartdoorzoekende predikatie en met een minachtend lachen iedere pijl afweren, die gericht wordt op de belijders zonder genade? Wie bewegen zich eerst in de beroerde wateren der godsdienstige zaken, en zijn meestal een prooi van trots en hebzucht, en brengen vroeg of laat smaad over de zaak der Waarheid?

Zijn het niet degenen, die hun godsdienst nooit in twijfel hebben getrokken, die geen arbeid hebben gehad, noch zielbekommering en die in hun consciëntie nooit geoefend zijn of God de Heilige Geest in hen werkende was of niet? 'In alle smartelijke arbeid', (en daarom in deze arbeid) 'is er overschot'. En de ziel, die door deze arbeid is doorgestaan en de overschot heeft geoogst, zou, als de overschot komt, tot geen enkele prijs zonder de arbeid hebben willen zijn. Hoe vaak heeft de arme landarbeider moeten zwoegen in de zware kluiten!

Wat een werk heeft hij gehad om het land te ploegen, te zaaien en te eggen; en hoe heeft vooral in dit jaargetijde, als hij de sikkel moest hanteren en de oogst inzamelen, niet het zweet langs zijn aangezicht gestroomd! Maar wat is het brood zoet, wanneer dit op tafel wordt gebracht, en wanneer hij kan aanzitten, en de vruchten van zijn ingespannen werken kan eten!

En zo is het ook geestelijk; wanneer iemand door oefening in de ziel, zwaar heeft gearbeid om zijn roeping en verkiezing vast te maken; en wanneer de Heere een zeker kostelijk getuigenis in zijn consciëntie doet vallen, wat is het brood dan zoet, dat uit deze voorafgaande arbeid voortkomt; wat is de troost dierbaar, welke voortvloeit uit dit voorafgaande zwoegen!

Maar 'het woord der lippen strekt alleen tot gebrek'. Wat een babbelaars, klappers en wat een ijdele praatgrage mensen zijn er in de zichtbare kerke Gods, die praten, en altijd maar weer over godsdienst praten, en die niets kennen van het verborgen zuchten en roepen tot de Heere! Bunyan heeft hun karakter met een meesterhand getekend onder de naam 'praatgraag' in zijn Christenreize. Wie is er zo bereid als deze om te spreken over de neteligste zaak in de leer; en wie is er zo traag om de Heere in het verborgen aan te roepen? Wie is er zo vaardig met zijn tong; en wie zo traag met zijn hart en hand? Wie is er zo sterk voor alleen maar het woord der lippen; en wie is er zo onbekend met de harde arbeid en de zware oefeningen van een beroerde en beproefde ziel? Wie is er zo gereed anderen te veroordelen; wie is er zo traag in het zichzelf te veroordelen? Wie is er zo handig met de letter van de Schrift; wie is er zo onbekend met de kracht ervan? Bij hen zijn het alles alleen maar woorden, die tot gebrek strekken. Kinderen van God, ze zullen nooit tot profijt zijn van uw ziel. Praatgrage metgezellen zullen u nooit tot hulp en troost zijn, als u onder zware lasten zwoegt. Het is het zachtmoedige, stille, nederige, geoefende huisgezin Gods, dat verbroken van hart, vaak niet één woord te zeggen heeft en dat alleen kan spreken, als ze een weinig kracht voelen, welke hun hart beweegt, dat de metgezellen uwer keuze zullen zijn. Neem de raad van Salomo, gij die God vreest, 'Ga weg van de tegenwoordigheid eens zotten mans; want gij zoudt bij hem geen lippen der wetenschap merken' (Spr. 14:7).

III. Voorts is daar het arbeiden onder een verzoeking. Als het waar is, dat er in alle smartelijke arbeid overschot is, dan zal er ook in deze arbeid overschot liggen. Het geïnspireerde Woord der waarheid zegt, bij monde van de apostel, 'acht het voor grote vreugde, mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoeking valt; wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt' (Jac. 1:2-3).

De Heere acht het gepast, dat Zijn kinderen geoefend zouden worden met verzoeking. God Zelf verzoekt hen niet; want 'Hij Zelf verzoekt niemand'; (Jac. 1:13), doch Hij laat toe, dat ze verzocht worden. Hij handelt met hen, zoals met een Job van de oude dag. Satan, zo lezen we, sprak tot de Heere, 'hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom?' (Job 1:10).

God had een betuining gemaakt rondom Zijn knecht, en satan kon er niet doorheen schieten. Maar God kon, zonder de Auteur der zonde te zijn, de betuining wegnemen. Hij mocht en kon Zijn inbindende kracht over de prins der duisternis intrekken; en als Hij deze inbindende kracht introk, dan zou de satan hem kunnen verzoeken, doch alleen maar onder de toelating Gods. Zo acht de Heere het gepast, dat Zijn volk onder de verzoeking zou arbeiden. En o, met welke zware verzoeking hebben Gods kinderen te strijden! Soms moeten ze arbeiden onder de verzoeking, dat er geen God is; op andere ogenblikken vervullen en kwellen allerlei ongelovige gedachten en verdachtmakingen wat betreft de Waarheid en de inspiratie der Schriften hun gemoed. De sluwste argumenten en de vermetelste redenaties werken in hun hart naar boven, waarop ze

geen bevredigend antwoord kunnen geven; zoals, 'Wat is de ziel? Hoe kunnen we er zeker van zijn, dat deze onsterfelijk is, en of deze na de dood eigenlijk wel blijft bestaan? Hoe kunnen we er zeker van zijn, dat Christus zowel God is als Mens? Wat als alle godsdienst een begoocheling mocht zijn, en als de Bijbel zelf het bedenksel van mensen zou zijn?' Bij tijden en ogenblikken vliegen er wel duizend andere verdachtmakingen door de geest, welke ik u, die deze niet kent, niet behoef in te prenten.

'O', roepen sommigen, 'u behoort niet zulke goddeloze gedachten te hebben. U, die zich een gelovige noemt en altijd zodanig twijfelt!' Kunt u uw gedachten hiervan vrijhouden? Ik kan dit niet. Ze vliegen de deur uit en het venster binnen, en vliegen in iemands ziel rond, zonder verlof te vragen voor hun komen en gaan. Velen van Gods volk, moeten, zo geloof ik, zwoegen onder deze scherpe en krachtige verzoeking, totdat ze tenslotte geloven, dat ze weinig beter zijn dan ongelovigen. 'En kan er overschot liggen in deze zware arbeid?' zegt de ziel. Ja, veel overschot. In welk opzicht? Omdat als de Heere ons van Zijn eigen bestaan overtuigt (zoals Hij dat bij ogenblikken doet), van Zijn eigen tegenwoordigheid, van de waarheid van Zijn eigen Woord, door de Waarheid met kracht thuis te brengen op de consciëntie, we gegrond worden in de kennis, in het geloof en in het bestaan van God, en in de waarheid van Zijn Woord, zoals we op geen enkele andere wijze gegrond worden. Er zijn twee gelegenheden, waarop we niet kunnen twifelen aan het bestaan van God, en aan de waarheid en de inspiratie van Zijn Woord; en ik zal u zeggen, welke dat zijn. Eén gelegenheid is, wanneer we hebben gezondigd en de schuld valt op de consciëntie — dan weten we op een pijnlijke wijze, dat er een God is, dat Zijn heilig oog de zonde heeft gezien, die we hebben begaan en dat Zijn Woord, dat ons veroordeelt, is geïnspireerd door de Heilige Geest. Het zuchten, het kermen en het roepen, dat uit een schuldige consciëntie vloeit geeft er zelf getuigenis van, niet alleen, dat er een God is, maar ook hiervan, 'Gij o God ziet me'!

De andere gelegenheid, waarbij we niet kunnen twifelen aan het bestaan van God, of de waarheid en de inspiratie van Zijn Woord niet kunnen betwijfelen, is als de Heere Zijn Waarheid dierbaar maakt aan onze ziel; als Zijn Woord als de dauw in ons hart neerdaalt, en als het ons 'zoeter wordt dan honig en honigzeem'. Dan worden we er niet alleen even zeker van, als we zijn van ons eigen bestaan, dat er een God is, maar ook, dat Hij Zijn genade, barmhartigheid en waarheid in de Schriften heeft openbaar gemaakt; want onze ziel heeft de zoetheid gesmaakt en de kracht en de troost gevoeld, die erin liggen opgesloten. Welnu we zouden dit overschot niet hebben verkregen, als we de voorafgaande arbeid niet hadden doorleefd. Er zijn er velen, die geloven, omdat ze nooit twijfelden. Maar wat een armzalig geloof is dit! De beste manier om te geloven is, nadat we hebben getwijfeld, door de kracht Gods, die deze twijfel wegneemt, door de mededeling van het levende geloof. O, wat is het geloof toch sterk, als dit komt na de twijfel! Maar om te geloven, voordat u twijfelt en omdat u nooit twijfelt, o wat is dat een armzalig geloof! En wat zal één windvlaag der verzoeking dat geloof aan wel duizend scherven blazen! Er zijn sommige mensen, die zeggen, dat 'ze in de afgelopen twintig jaar nooit éénmaal hebben getwijfeld'. Is de duivel dood? Hebben ze geen ongelovig hart meer in hun lichaam? Zijn dat soldaten van Jezus Christus, en hadden zij gedurende twintig jaar nooit krijg te voeren met een vurige pijl uit de hel? Twintig jaar zonder de smeltoven en de vurige beproeving! Nóch God, nóch de satan laten de uitverkorene zo lang met rust. Zo ook de andere verzoeking, die in het hart werken, zoals opstand, godslastering, en de vijandschap van het vleeselijk gemoed tegen een heilig God — wat is dat een vermoeiende arbeid! 'O', zegt er één, 'deze onderwerpen zoudt u nooit moeten aanroeren; u zoudt een heerlijke Christus moeten verhogen, en al deze verdorvenheid moeten laten rusten'. Doch hoe kunnen we iets kennen van de kracht en van de tegenwoordigheid Gods in de ziel, tenzij we iets kennen van deze verdorvenheden en van des Heeren genadige onderwerping van deze verdorvenheden? Kunnen we de wezenlijkheid en de kracht der genade Gods in ons hart kennen, tenzij we gevoelen, dat er datgene is, hetwelk door de genade onderworpen wordt, evenals vergeven wordt? Een dienaar van Christus, dat stem ik toe, moet geen verdorvenheid prediken — hetgeen ik wellicht mag noemen 'verdorvenheid op zichzelf' — verdorvenheid los van de genade, die ertegen strijdt en deze onderwerpt.

Hij zal, als hij op de juiste wijze onderwezen is, alle verschillende werkingen der verdorvenheid niet zo beschrijven, dat hij de geest van anderen doordringt met de verzoeking, of dat hij over de zonde spreekt in een gemakkelijke, lichtvaardige geest en op een vermetelete wijze. Maar ik zal u vertellen, wat hij zal doen, als God hem gezondend heeft — hij zal de strijd van de genade tegen de verdorvenheid beschrijven, en van de verdorvenheid tegen de genade; hij zal de kracht aantonen van de zonde, waartoe men gemakkelijk vervalt, als de vijand als een vloed binnenvalt, en de kracht Gods in het bewaren van de ziel voor vallen; hij zal het menselijk hart ontleden, en de arglistigheden en de bedrieglijkheden ervan tekenen; en hij zal te

rechter tijd een woord spreken tot de vermoeide, door te verklaren, hoe hijzelf verzocht en verlost werd. Als hij dit nooit doet, dan zal hij zijn opdracht niet vervullen; 'om het kostelijke van het snode te scheiden'. Maar welke winst (welk overschot) verkrijgen wij van het voelen van de vijandschap en van de opstand van onze gevallen natuur? We worden overtuigd van deze waarheid, dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God'; we zien en gevoelen in welk een verschrikkelijke diepte der verdorvenheid we zijn weggezonden; we leren onszelf te verfoeien in stof en as; en we verheugen ons erin, dat de genade alle overvloed aan zonde overwint. Aldus 'ligt er in deze arbeid overschot'; maar 'het woord der lippen strekt alleen tot gebrek'. Hoe vele predikanten zijn, naar zij zeggen, altijd bezig Christus te verhogen, en de ambten van Christus te prediken! Maar het moet gevreesd worden, dat het bij de meesten van hen maar het woord der lippen is, dat strekt tot gebrek. Ze prediken Christus uit de Bijbel, zoals de Mohammedanen Mohammed prediken uit de koran. Ze bezitten geen geestelijk geloof in Hem, noch een bevindelijke kennis van Hem. Er staan zekere waarheden in de Bijbel, en deze zetten ze uitéén met een bekwaamheid en welsprekendheid; maar deze waarheden werden nooit aan hun consciëntie verzegeld door de Heilige Geest. Ze kunnen de werkingen des Geestes in de ziel niet beschrijven; noch kunnen ze, vanuit hun eigen bevinding een werk der genade tekenen, noch kunnen ze ingaan op de verschillende oefeningen, waarmede Gods volk beproefd wordt. Dit woord der lippen omtrent 'de ambten van Christus', dat niet voortvloeit uit een innerlijke bevinding, en dat niet gepaard gaat met de kracht des Geestes, strekt alleen tot gebrek, en betekent niets anders dan hongerslijden voor de zielen van Gods volk. Er wordt geen echt voedsel voortgebracht, geen geestelijke winst, geen zalving, en geen smaak medegedeeld.

Hun welsprekendheid op de kansel is niet meer dan geschreeuw en nietszeggend lawaai; en de arme en nooddriftige kinderen Gods, die al deze woorden der lippen in de oren hebben horen klinken, gaan heen zonder één kruimel van het Brood des levens.

IV. Het arbeiden onder een walgelijk, ongelovig hart; te gevoelen, hoe onmogelijk het is, ook maar een enkele daad des geloofs te verrichten; te ervaren, dat, wat we ook doen willen, er een boos, ongelovig hart is, dat al hetgeen we verrichten tegenwerkt — in deze arbeid ligt overschot. Hoe moet ik weten wat geloof is? Ik zal het u vertellen, tenminste als ik er iets van ken mijn eigen bevinding.

We leren het in de eerste plaats, door ons eigen ongelooft te kennen, door de werkingen te voelen van een twijfelmoedig, vrezend, wantrouwend hart. Dit slaat op een doeltreffende wijze het valse geloof aan stukken; het beukt het ijdel vertrouwen en de vermetele aanmatiging aan scherven.

Doch we leren in de tweede plaats, wat het geloof is door de genieting ervan. Zal ik een vertrouwd beeld gebruiken om mijn mening te verklaren? Soms werpen zulke toelichtingen licht op het onderwerp. Stel u een hongerende bedelaar voor, staande voor het raam van een eetgelegenheid. Hij ziet en ruikt het smakelijk gebraden vlees op het buffet. Hoe weet hij, dat dit zo goed en smakelijk is? Iemand met koorts zou er niet zo over denken. Is het niet zijn uitgeput lichaam en het beklemmend gevoel in zijn maag, is het niet het gevoel uitgehongerd te zijn, dat hij ervaart, welke hem alle vertellen, door het hunkerende en hongerige gevoel van zijn sterke eetlust, welk een goed voedsel dit is? Maar zou de één of andere vriendelijke voorbijganger een flinke plak van het stuk braadvlees kopen en hem dit geven, dan zou hij weten hoe smakelijk het was door de genieting ervan, zoals hij dit voordien kende door de behoefte eraan. En is dit met de meeste andere zaken niet zo? Met ziekte en gezondheid, inspanning en rust, moeite en gemak, koude en warmte, ellende en geluk? Wordt niet alles geleerd uit de zaken zelf, evenals uit het tegenovergestelde van deze zaken? Zo is het ook geestelijk. Soms weten we wat het geloof is door het gemis ervan, en doordat we geoefend worden met een ongelovig hart en doordat we, naar we ons gevoelen, niet in staat zijn één korrel bijeen te rapen of er een enkel greintje van te vinden. Maar als het geloof komt, en de Heere haalt het uit, door het op een gezegende wijze te oefenen, de Persoon en het werk van Christus te omhelzen en de beloften Gods aan te grijpen — dan weten we wat het geloof is door de vreugde des geloofs, zoals we dit voorheen kenden door het afwezen en door het gemis ervan. In deze arbeid ligt dan ook overschot.

IV. Aldus met de verzoeking al onze godsdienst weg te werpen en de Waarheid niet langer te belijden. Ik durf zeggen, dat sommigen hier, zijn verzocht geworden het alles op te geven, en er geen enkele dag verder mee door te gaan, zichzelf als hypocrieten beschouwende, in alle opzichten ontbloot van de wortel der zaak, zichzelf en anderen bedriegende. In deze arbeid (en wat een arbeid is dit soms!) ligt overschot. Want hoe oprecht maakt het iemand! Wat is zo iemand verlangend een predikant het ware werk Gods in het hart te

horen tekenen! Wat heeft hij er behoefte aan, dat al zijn blijken aan het licht worden gebracht! Wat opent hij zijn boezem voor iedere pijn, die van de kansel kan worden geschoten! Wat zucht en roept hij op een verborgen wijze tot de Heere, of Hij tot zijn ziel zou willen spreken, en of Hij hem een zekere blijk van zijn kindschap zou willen geven. Wat ligt er een overschot in al deze arbeid, wanneer de ziel de zegen verkrijgt, die eruit voortvloeit! Het zwoegen van een bevreesde boezem, de verschillende geestesoefeningen, wat doen ze de zegen zoet zijn, wanneer deze komt! Nóch het lichaam, nóch de ziel kunnen het zonder oefeningen stellen. Zo vinden we ook de apostel tot Timótheüs spreken, ‘Oefen uzelfen tot godzaligheid’ (1 Tim. 4:7). En van zichzelf sprak hij, ‘En hierin oefen ik mijzelfen, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen’ (Hand. 24:16).

Hij was er niet voor, Timótheüs de zaken maar voor waar te laten aannemen, en gerustgesteld te slapen in een belijdenis der Waarheid, zonder een waar werk in de consciëntie. Sprekende van de bezoeking, zegt hij op een andere plaats, ‘En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft ze van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn. (Hebr. 12:11). U ziet, dat het de oefening is, de inspanning, de arbeid, het heen en weer geslingerd worden, dat het goede werkt; en hieruit vloeit de geestelijke winst voort. Het is niet het samenvouwen van de handen, gelijk de zot, waarover Salomo spreekt (Pred. 4:5), en te zeggen, ‘ik ben voldaan met mijn godsdienst; ik heb verder geen behoefte aan deze oefeningen; ik ben boven alle bevinding uitgekomen; en ik leef nu buiten het bereik van de twijfel, schuld of vreze’. Deze effen weg naar de hemel is niet beter, dan hetgeen Lord Chesterfield sprak, toen hij zich terugtrok uit het openbare leven, dat ‘hij het overige van de weg in zijn rijtuig zou slapen’, niet wetende, dat die weg zou eindigen in een afgrond. Het einde van de heidense edelman, en dat van de uiterlijke Calvinistische belijder kon wel eens meer op elkaar gelijken dan menigeen droomt.

De apostel, schrijvende aan de Thessalonicensen (1 Thess. 1:3), spreekt van hun ‘werk des geloofs, de arbeid der liefde, en van de verdraagzaamheid der hoop’. Dit is een korte opsomming van geestelijke arbeid. Want dit zijn de voornaamste drie christelijke genaden — geloof, hoop en liefde.

Maar zijn dit trage, vadsige, lijdelijke genaden? Worden deze niet alle door de apostel verbonden met een zekere arbeid, die moet worden verricht of verdragen? Heeft het geloof niet ‘een taak’? En wat is een taak anders dan arbeid? Is daar niet ‘de verdraagzaamheid der hope’? En wat is verdraagzaamheid anders dan lijdzaamheid? En is lijdzaamheid geen arbeid? En heeft liefde geen ‘arbeid’?

Dat wordt te nadrukkelijk gezegd, om te worden geloochend. Als we dan ook geloof bezitten, dan zal er werk te verrichten zijn voor het geloof. Als we hoop hebben, dan zal er verdraagzaamheid zijn voor de hoop om te beoefenen. Als we liefde bezitten, dan zal er arbeid te verrichten zijn voor de liefde.

Er is ‘het werk des geloofs’. Daar, waar geloof in de ziel is, daar zullen vele oorzaken en beproevingen zijn, evenals krachtige en zware oefeningen, die het vergezellen om het te beproeven; we lezen daarom, ‘Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat, en door het vuur beproefd wordt’ (1 Petr. 1:7).

Zo sprak de Heere tot de gemeente van Laodicea, ‘Ik raad u, dat gij van Mij koopt, goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden’ (Openb. 3:18).

En de apostel spreekt, ‘Nadat wij een weinig tijds, zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterke, en fundere ulieden’. (1 Petr. 5:10).

Een dood geloof heeft geen beproevingen, werkzaamheden, oefeningen, verzoeken of strijd.

Maar, daar waar een levend geloof in de consciëntie is, daar zal het werkzaam moeten zijn, zoals Hart ervan spreekt;

*‘Het leeft en arbeidt onder een last,
Ofschoon gesmoord, het zal nooit sterven.’*

Dit werk des geloofs is een zaak, die geheel onderscheiden is van de wettische werkzaamheden van een eigengerechtigd hart, dat tracht Gode te behagen door inwendige werkzaamheden, of door uiterlijke daden der natuurlijke gehoorzaamheid. Het werk des geloofs, dat met kracht wordt begonnen en voortgezet door God Zelf, is in alle opzichten geestelijk en bovennatuurlijk. Het voornaamste werk ervan is — te geloven in de Zoon van God, en de Waarheid, zoals deze in Jezus is te ontvangen, te omhelzen en zich hieraan te onderwerpen. Zoals de Heere sprak tot de Joden, toen ze Hem vroegen: ‘Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken? Jezus antwoordde en zeide tot hen: Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in

Hem, Dien Hij gezonden heeft' (Joh. 6:28, 29). Maar o, wat een tegenstand is er tegen dit werk des geloofs! Hoe zal het ongelooft aankanten tegen iedere daad des geloofs in de ziel! Wat een moeilijkheden, beletsels, hindernissen, en bezoeken liggen er op iemands pad, als hij de weg des geloofs betreedt! Er is de zonde, die voortdurend werkende is; daar is de duivel, die hem verzoekt of die hem kwelt; soms de wereld, die hem verstrikt of vervolgt; en vaak zijn eigen hart, dat hem misleidt en verstrikt. Als het geloof een levende genade is, verwekt door de werking van God de Heilige Geest in de consciëntie, dan zal dit niet dood liggen, zoals een steen op de weg. Neen; het geloof moet arbeiden onder deze oefeningen, in deze strijd, opdat het de Waarheid Gods in weerwil ervan moge omhelzen. Maar onze tekst bevat nog meer goeds. In dit 'werk des geloofs' daar ligt overschot; omdat hoe meer het geloof geoefend wordt, des te sterker het wordt. Als ik een vertrouwd beeld mag gebruiken, het is als de arm van de grof-smid. Wat doet de spieren zo sterk worden en wat geeft zijn arm de kracht, die hij bezit? De arbeid met de voorhamer. En wat de arbeid met de voorhamer is voor de arm van de smid, is geestelijkerwijs de arbeid voor het geloof. Het wordt sterker door de oefeningen ervan. Als ik mijn arm of mijn been zou opbinden, zoals we lezen, dat dit soms wordt gedaan door de Hindoe pelgrims, dan zou deze spoedig verschrompelen, en verdorren, en ik zou gebrekkig worden. Zo zou ook het geloof zijn, als het geen strijd, geen werkzaamheden of oefeningen had, het zou zwak worden en kwijnend, de spieren ervan zouden verschrompelen, en het zou geleidelijk aan uit het hart verdwijnen. Niet, dat het geloof zichzelf kan sterken. Dat bedoel ik niet. Maar als de Heere dit op een genadige wijze versterkt, en het uit Christus' volheid voedt, met des te meer moeilijkheden, oefeningen en beproevingen het te strijden heeft, des te meer kracht het krijgt bijgezet, in plaats van dat het verzwakt. Zodat juist de zaken, die het schenen te zullen vernietigen, gebruikt worden om het te versterken. Gij, die de Heere vreest, hebt u het niet zo bevonden? Wellicht hebt u ziekte te dragen gehad, of hebt u door diepe armoede moeten heengaan, hebt u zware bezoeken te dragen gehad in uw huisgezin, en veel donkerheid en droefheid naar de ziel. U dacht dat deze zwaarigheden en lasten uw geloof zouden verpletteren. Hebt u dit ervaren? Was uw geloof toen onder deze beproevingen niet sterker dan het nu is? Werd het niet versterkt in evenredigheid tot de lasten, die het te dragen had? Zoals de kinderen Israëls, hoe meer ze verdrukt werden, des te meer vermenigvuldigden ze en wasten ze aan.

Maar als u gerust bent in Zion, met geen moeilijkheden, geen persoonlijke moeiten of moeiten in het huisgezin, geen geestelijke oefeningen, geen verlokkenende wereld, geen kwellende duivel, dan kunt u zich inbeelden, dat uw geloof wonderbaarlijk sterk is, het is evenwel niet meer dan de droom van de op zijn bed liggende invalide, die zich al slapende inbeeldt, dat hij hard aan het werk is, terwijl, wakker geworden, het arme schepsel nauwelijks zou kunnen opstaan, zonder zich af te matten. U droomt mijn vriend, als u denkt hoe sterk uw geloof wel is en welke prestaties het zou kunnen leveren. Zo het metterdaad tot werkzaamheid zou worden gebracht, dan zou het niet één enkel uur kunnen standhouden. Zo is het ook met de hoop. Sommigen kunnen zeggen: 'Welk een goede hoop heb ik! Wat houdt deze krachtig stand! Welk een gezegende beschutting geniet ik! Nóch de wind, nóch de golven kunnen deze wegnemen!' Een goed onderhouden roeiboort is zeer geschikt om de rivier de Thames op en neer te roeien; maar hij zal niet voldoen om ermede naar zee te gaan. Het oversteken van de Atlantische Oceaan zou een droevige zaak worden, zelfs met sommige van de mooie, voor de rivieren gebouwde jachten. Zo ook kan een ongeoefende belijder zeggen: 'Hoe sterk is mijn hoop! Ik lig voor anker in afwachting van mijn afscheep; mijn ziel is bevestigd in de leerstukken der genade, en ik ben ervan overtuigd, dat ik naar de hemel ga'. Laat er een storm komen om de tros te beproeven; het zal een genadeweldaad zijn, als deze niet meteen wegzinkt in de diepe wateren. De hoop heeft 'lijdzaamheid' tot haar arbeid. Doch wat kunnen we van de lijdzaamheid kennen, vooraleer de beproeving komt? Zoals Berridge spreekt:

*'ik geloofde, dat de lijdzaamheid
zou worden voortgebracht,
voordat mijn bekommernissen ontstonden'.*

Wat is de echtgenoot verdraagzaam, als de vrouw één en al glimlach is! Wat is de vrouw geduldig, als de echtgenoot goed-ge- humeurd is en alles doet, hetgeen hij kan, om aangenaam te zijn! Doch laat er eens een huiselijke ruzie ontstaan, de lijdzaamheid wordt dan vaak op een jammerlijke wijze gemist. En zo ook geestelijk, we kunnen wel lijdzaam zijn, als we geen moeite hebben; we kunnen wel goede hoop hebben, als er geen storm is, die beproeft, hoe de ankering houdt. Maar waar is onze lijdzaamheid, als de moeite komt?

Wanneer we hoop hebben, dan zullen we ‘de lijdzaamheid der hoop’ hebben; en de ‘lijdzaamheid der hoop’ zal in verhouding staan tot de moeiten, welke ons omringen. En derhalve bewijst de tros goed te zijn en het anker te houden, wanneer de hoop op een lijdzame wijze de storm trotseert.

En met de ‘arbeid der liefde’ is het insgelijks; er ligt ‘overschot’ in; maar ‘het woord der lippen strekt alleen tot gebrek’. Wat is er afschuwelijker dan een dode belijder altijd te horen spreken over ‘zijn lieve Jezus, zijn dierbare Christus’; en als hij geroepen wordt enig offer te brengen voor zijn ‘dierbare Jezus’, dan is er niemand zo onwillig om het kruis op te nemen! Hoevelen zijn er, die spreken van ‘broeder voor en zuster na’; maar laat de broeder of zuster eens tegenspoed krijgen, gaat de portefeuille dan open? Wordt dan het hart verruimd? Wordt er metterdaad enige liefde betoond? Maar het woord der lippen, ‘mijn broeder, mijn zuster, mijn God en mijn Jezus’ strekt alleen tot gebrek. Daar waar echte liefde is, zoals God deze uitstort in het hart, daar zal ‘de arbeid der liefde’ zijn; en het is in deze arbeid der liefde, dat het overschot ligt. Als u de Heere liefhebt, dan zult u wel duizend opwellingen van vijandschap tegen Hem ervaren, wel duizend verdachtmakingen of Hij u liefheeft; dan zullen er wel duizend godslasterlijke pijlen door uw vleeselijk gemoed schieten tegen Zijn heerlijke Persoon, verzoenend bloed en Zijn rechtvaardigende gerechtigheid; en hoe meer u Hem liefhebt, des te meer zal uw liefde worden beproefd. U weet, dat ijverzucht, de liefde altijd van nabij vergezelt. De Schrift schakelt ze dicht aaneen; ‘de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf; hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des HEEREN’ (Hoogl. 8:6). Maar liefde, die dood is heeft geen ijver. Hij, die over liefde spreekt en dit niet voelt, is nooit na-ijverig of de Heere hem liefheeft; nooit na-ijverig als hij de toelachingen en de kussingen des Heeren geschonken ziet, aan een meer begunstigd voorwerp. O neen! Liefde, die dood is heeft geen arbeid, omdat deze geen najver heeft. Maar de levende liefde heeft arbeid. De moeder, die haar kind liefheeft — wat een arbeid gaat er met haar liefde gepaard. Als de moeder haar zoon niet liefheeft, dan moge hij opgroeien tot een dief of een dronkaard; de moeder bekommert er zich niet om, wat hij is. Maar wanneer er liefde in haar boezem is, dan zal ze beproevingen en droefenissen hebben, die liefdeloze moeders in ‘t geheel niet voelen. Als de echtgenoot de vrouw liefheeft, of de vrouw de echtgenoot, hoe na-ijverig zal elk zich dan voelen, ingeval enige blijk van liefde of genegenheid aan een ander mocht worden betoond! Maar de liefde, die dood is, zoals Gallio, bekommert zich over geen van deze zaken. Waar er dan ook liefde is, daar zal arbeid deze vergezellen; en het is alleen in deze arbeid, dat er overschot ligt. Dode liefde heeft nóch hoopgevingen, nóch vrees, nóch werk, nóch loon. Maar de levende liefde heeft inwendige arbeid om toelachingen te verkrijgen van de Geliefde, een blik van Zijn gunst, enig teken van Zijn stervende liefde, die het hart verblijdt. Maar ‘het woord der lippen, strekt alleen tot gebrek’. En als er iets is, dat de ziel meer berooit dan wat ook, dan is dit het loutere woord der lippen.

Weinig zaken brengen meer dorheid in de ziel van een kind van God, dan een ijdele belijder zijn walgelijk gesnap te horen bazelen tot de Heere; geen genade in het binnenste, geen kracht, geen zalving gaat ermee gepaard, het berooft en plundert hem van al hetgeen hij het meest waardeert.

De Heere heeft dus bepaald, dat er ‘in alle arbeid overschot zou zijn’. En als we ons in het overschot willen verheugen, dan moeten we de arbeid verdragen. In de (Eng.) kanttkening van 2 Tim. 2:6, lezen we: ‘De landman, eerst arbeidende, mag van de vruchten gebruiken’, hetgeen wil zeggen, hij moet eerst arbeiden, en dan mag hij zich neerzetten om van de vrucht te genieten. Er is niets waardevol zonder arbeid. De predikatie is niets waard, als deze niet is voortgekomen uit de arbeid van het hart van de predikant; als hij niet naar de ziel heeft gearbeid voor de zaken, die naar voren werden gebracht, dan zal dit nooit tot stichting zijn van Gods volk. En gij, die het gebed doet op de gebedssamenkomsten, uw gebeden zijn maar ijdel gepraat en leiden tot gebrek in de ziel van Gods kinderen, tenzij uw hart in het verborgen gearbeid heeft voor de smeekbeden, die u uitspreekt. Zonder deze arbeid zult u ronddraaien, als een paard in een molen, in een zich steeds herhalende cirkelgang, zodat de vrienden zullen weten, hoe u zult beginnen, wanneer u middenin bent, en waar u zult eindigen. Zulk een woord der lippen strekt alleen tot gebrek. En zo is het ook in de zogenaamde godsdienstgesprekken; het woord der lippen strekt alleen tot gebrek, als hetgeen gesproken wordt niet naar voren wordt gebracht door arbeid in het hart. Al uw uitpluizen van moeilijke teksten, en het bespreken van de leerstukken naar de blote letter, strekt alleen tot gebrek, er ligt voor een ziel met genade geen ware winst nóch voedsel in. Maar ‘in alle smartelijke arbeid is overschot’. Hoe meer het hart wordt geoefend en hoe meer dit arbeidt in de goede zaken, welke God schenkt, des te meer winst zal er zijn voor onze eigen ziel en voor de ziel van anderen; en des te meer lof, roem en eer zal er zijn voor de Heere.

Onze godsdienst zal dan ook, als het de godsdienst is van de Heilige Geest, van deze aard zijn. Er zal arbeid in liggen. En wanneer de Heere uit deze arbeid, uit dit ploegen, zaaien, eggen en maaien, een gezegende oogst voortbrengt, dan zullen we doordringen tot de betekenis van die woorden van de psalmist: 'Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en wenende; maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven' (Ps. 126:5-6). AMEN.